

17. קהילת ה"הורים" בקיבוץ

בשנת 1962, כאשר כיהנתי כמזכיר הקיבוץ, חיו בברור חיל כשמונים "הורים" של חברים, שמרביתם עלו מברזיל. הייתה זו קהילה ייחודית בתוך הקהילה הכללית שחבריה לא היו בחזקת חברים אבל יכלו להשתתף בחיי הקהילה, וכך עשו. הם עבדו שעות מספר ביום וקיבלו כמעט את כל הזכויות של חברי הקיבוץ, כולל תקציב הנחוי לקיומם. ה"הורים" כוּבְדוּ על ידי כולם כי הזכירו לכל אחד מאיתנו את "הורינו" והיו למעשה סוג של המשכיות במשפחה הקיבוצית.

ה"הורים" הפעילו בית כנסת באחד ממבני הקיבוץ והעניקו שירותי דת לאוכלוסייה שנחשבה לא דתית. הם ארגנו את טקסי בר המצווה, את החתונות ואת הטקסים בחגים יהודים. תמיד היה בבית הכנסת מניין יומי. זה היה המניע לרצון לבנות בית כנסת בברור חיל, שהוגשם ב-1976. אחת האמהות, רחל שרייר, פנתה באמצעות העיתון **נובו מומנטו** לקהילה היהודית בסאו פאולו בבקשה שמישהו מחברי הקהילה ייקח על עצמו את המצווה לבנות בית כנסת בקיבוץ הברזילאי ברור חיל עבור האוכלוסייה הדתית החיה שם. חברי הקיבוץ היו אמנם חילונים, אבל רובם באו ממשפחות מסורתיות ולכן לא התנגדו לרעיון.

יהודי מסאו פאולו, פנחס גולדברג, תרם את הסכום הנחוי לבניית בית הכנסת, שהוקדש למשפחתו אשר הושמדה בפולין

על ידי הנאצים במלחמת העולם השנייה. שם בית הכנסת הוא "עם ישראל חי". בנימין רויזמן (ז'ימיקו) ריכז את המגעים עם גולדברג, שחי את שנותיו האחרונות בברור חיל ונקבר בבית העלמין שלנו.

קהילת ה"הורים" פירושה היה גם בעיות. ה"הורים" לא היו מוכנים פסיכולוגית לחיי שיתוף. בברזיל היה כל אחד מהם עצמאי, חברתית וכלכלית. כאן לא דרשנו מה"הורים" הודהות עם האידיאולוגיה החברתית והכלכלית של הקיבוץ. היו ביניהם פערים כלכליים, שנבעו מן הנכסים שהביאו איתם מברזיל. היה ברור לנו שהפערים הללו שקופים ולפעמים היטיבו עם בניהם ונכדיהם. לכמה "הורים" היו מכוניות פרטיות, הם נסעו לחו"ל, היו עצמאיים מבחינה כלכלית אבל קשורים לילדיהם שחיו בקיבוץ.

עם מקצת מה"הורים" שלא הרגישו צורך לעבוד אפילו מספר שעות מועט בקיבוץ התגלו בעיות. מנגד לא תמיד יכולנו להציע סביבת עבודה מתאימה לכולם. כמזכיר הקיבוץ חשתי שעלי למצוא נוסחה שתיצור תחושת אחדות בקרב ה"הורים" ותיתן להם סיכוי להשתלב טוב יותר בקהילה, בעזרת תרומה מניסיון חייהם וחכמתם. משה מילגרום היה לי לעזר רב ויחד ארגנו את הקהילה הקטנה של ה"הורים". מילגרום, שהיה חבר קיבוץ ונמצא בקשר הדוק עם המבוגרים יותר עקב גילו, גייס "הורים" ויחד ניהלנו את חיי החברה של "קהילה" זו. זכורה לי החוויה המרגשת כאשר בלילות שבת הם היו מתאספים בבית הכנסת לצפות בתכנית אמנותית או תרבותית וכל משפחה הייתה משתתפת ב"תקרובת" הנחוצה.

בזכות מהלך זה השתפרה האווירה השוררת בין ה"הורים"
לביין עצמם. מגמה זו הורגשה גם בקרב ילדיהם ונכדיהם, ותרמה
להעשרת החיים התרבותיים והחברתיים של קהילת ברור חיל
בכללותה. הרוח החיובית שהתגלתה עזרה להשתלבות בניהם
של ה"הורים" כחברים פעילים בקיבוץ.